

Η ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΑΦΗΓΗΣΗ ΤΗΣ ΠΙΣΤΗΣ

Παρθένα Παπαδοπούλου

Δασκάλα
3ο Δημοτικό Σχολείο
Αμπελοκήπων
Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας
Εκπαίδευσης
Δυτικής Θεσσαλονίκης
noripapad@gmail.com

Περίληψη

Στην εισήγηση αυτή γίνεται μια προσπάθεια μοιράσματος μιας διδακτικής εμπειρίας, έξω από την τυπική σχολική αίθουσα. Η προτεινόμενη διδασκαλία υπηρετεί τη θεματική ενότητα του νέου προγράμματος σπουδών των Θρησκευτικών: «Μνημεία και Τόποι Χριστιανικής Λατρείας: Αποτυπώσεις της Πίστης» και πραγματοποιείται στο εσωτερικό του καθολικού της Μονής Βλατάδων και στον αύλειο χώρο της, μεγιστοποιώντας έτσι τα αποτελέσματα της διδακτικής διαδικασίας. Σκοπός της μελέτης του καθολικού της μονής Βλατάδων είναι, η εξοικείωση των μαθητών με μνημεία πολιτισμού και έργα τέχνης και η κατανόηση της σημασίας της λειτουργικής ζωής και των εκκλησιαστικών μυστηρίων για τους πιστούς μέσα από ομαδοσυνεργατικές εργασίες, καθοδηγούμενο διάλογο, συζήτηση, βιωματική παρουσίαση και δημιουργική γραφή. Η παραπάνω μελέτη αποτελεί μέρος του σχεδίου εργασίας(project) ενός πολιτιστικού προγράμματος «Αναζητώντας τα Βυζαντινά Μνημεία της Πόλης μου». Τα φύλλα εργασίας και αξιολόγησης περιέχουν δραστηριότητες διερεύνησης, παρουσίασης και αναστοχασμού, ενισχύοντας τον μαθητή στον ρόλο του ερευνητή και τον δάσκαλο στον καθοδηγητικό ρόλο του βοηθού

Λέξεις κλειδιά: Τυπική σχολική αίθουσα, ρόλος ερευνητή, φύλλα εργασίας, ρόλος βοηθού

A. Ανάπτυξη σχεδίου διδασκαλίας ανά στάδιο

Γενική Περιγραφή:

Διάρκεια του σχεδίου διδασκαλίας: 2 ώρες στη Μονή Βλατάδων & 2 ώρες στην αίθουσα διδασκαλίας

Θέμα: « Η Ζωγραφική Αφήγηση της Πίστης»

Εμπλεκόμενες Γνωστικές Περιοχές: Γλώσσα, θεατρική αγωγή, Ιστορία

Μέσα που χρησιμοποιούνται: 4 Φύλλα εργασίας (ένα για κάθε ομάδα) και 4 tablets (ένα για κάθε ομάδα)

A1. Σκοπός & Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα του σχεδίου διδασκαλίας

Γενικός Σκοπός:

Σκοπός του παρόντος σχεδίου διδασκαλίας είναι να μελετήσει ο μαθητής τον αρχιτεκτονικό ρυθμό του ναού, τα ιερά πρόσωπα και τα σύμβολα της εκκλησίας, είτε σε εικόνες είτε σε τοιχογραφίες, καθώς και τη θέση που έχουν μέσα στο καθολικό της μονής Βλατάδων όχι ως νεκρά σύμβολα αλλά ως ζωντανές παρουσίες που μιλούν για όσα έγιναν, αλλά και για όσα μπορούν να γίνουν.

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα :

Τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα δεν περιορίζονται μόνο στα μαθησιακά αποτελέσματα της διδασκαλίας, αλλά και σε όσα καταφέρνουν οι μαθητές μέσα από τη διαδικασία του στοχασμού, της διερεύνησης, της ερμηνείας του διαλόγου, της ενσυναίσθησης, της συνεργασίας, της φαντασίας και της δημιουργικής έκφρασης, κάνοντας χρήση της στοχευμένης γνώσης που αποκτούν και συμμετέχοντας στην οικοδόμηση της μάθησης του μαθητή.

Ειδικότερα οι μαθητές :

- κατανοούν τη σημασία της λειτουργικής ζωής και των εκκλησιαστικών μυστηρίων για τους πιστούς
- ερευνούν και ανακαλύπτουν νοήματα και σημασίες σε εικόνες, μνημεία και έργα τέχνης
- εξοικειώνονται με τη μελέτη μνημείων πολιτισμού και έργων τέχνη

A2. Εμπλεκόμενοι Στόχοι και Επάρκειες της Τάξης

Γενικοί στόχοι που υλοποιεί το σχέδιο διδασκαλίας:

Οι στόχοι προσανατολίζονται ολιστικά, από την απόκτηση γνώσεων και την επεξεργασία πληροφοριών έως την ανάπτυξη δεξιοτήτων, στάσεων και διαθέσεων και συνδέονται από τη μια, με τις επιδιωκόμενες επάρκειες και από την άλλη, με τα προσδοκώμενα αποτελέσματα της θεματικής ενότητας.

Οι μαθητές:

- διακρίνουν και κατονομάζουν τις διαφορετικές εκφράσεις και τους ρυθμούς της χριστιανικής τέχνης και εξοικειώνονται με τη σχετική ορολογία
- συνειδητοποιούν τον συμβολικό και πρακτικό ρόλο των μνημείων στον δημόσιο και στον ιδιωτικό βίο

Επάρκειες της τάξης που υλοποιεί το σχέδιο διδασκαλίας:

Οι επάρκειες αποτυπώνουν όλες τις ικανότητες, δεξιότητες, αξίες, στάσεις και διαθέσεις που απέκτησαν οι μαθητές μέσα από τη θρησκευτική τους εκπαίδευση. Η κατηγοριοποίηση της επάρκειας και η αναλυτική περιγραφή της επιτρέπει στον εκπαιδευτικό να προσδώσει ολιστικό χαρακτήρα στη θρησκευτική εκπαίδευση του μαθητή, συνδυάζοντας την απόκτηση γνώσεων με βιωματική προσέγγιση και καλλιεργώντας την ολόπλευρη ανάπτυξη των μαθητών.

Ως προς τη γνώση και κατανόηση του κόσμου της θρησκείας, οι μαθητές:

- χρησιμοποιούν διευρυμένο θεολογικό λεξιλόγιο
- κατανοούν τον συμβολικό χαρακτήρα των τοιχογραφιών

**Ως προς την κατανόηση της πολιτιστικής εμβέλειας,
οι μαθητές:**

- αναγνωρίζουν αποτυπώσεις της θρησκευτικής πίστης σε μνημεία τέχνης-τοπικά και παγκόσμια

**Ως προς την προσωπική ανάπτυξη και καλλιέργεια
αξιών και στάσεων, οι μαθητές:**

- αναπτύσσουν ερευνητική στάση για το φαινόμενο της θρησκείας

Ως προς την καλλιέργεια δημοκρατικής συνείδησης και πρακτικής, οι μαθητές:

- συζητούν, συνεργάζονται και επικοινωνούν με όλους τους συμμαθητές τους, ανεξάρτητα από τη θρησκευτική ή πολιτισμική τους ταυτότητα

Ως προς τη συμμετοχή στη διδακτική διεργασία, οι μαθητές:

- εντοπίζουν πληροφορίες από τις τοιχογραφίες και τα ψηφιδωτά, τις αναλύουν και τις παρουσιάζουν
- ερευνούν και αναλύουν πληροφορίες από διάφορες πηγές
- προσεγγίζουν και επεξεργάζονται διάφορα έργα τέχνης (εικαστικές τέχνες) που συνδέονται με τον κόσμο της θρησκείας

A3. Προτεινόμενη Εκπαιδευτική Μέθοδος

Διδακτική Μέθοδος:

Η μέθοδος διδασκαλίας και η οργάνωση της τάξης βασίζονται κατά το μεγαλύτερο μέρος σε ομαδοσυνεργατικά σχήματα εργασίας με διερευνητικές, ενεργητικές, συμμετοχικές, διαθεματικές προσεγγίσεις και με εκπαιδευτικές – επιμορφωτικές επισκέψεις

Τεχνικές:

Οι τεχνικές που αξιοποιούνται είναι:

- η χρήση προοργανωτή,
- ο καθοδηγούμενος διάλογος,
- η συζήτηση,
- η βιωματική παρουσίαση (θεατρικό παιχνίδι),
- η δημιουργική γραφή,
- συνεργατική παραγωγή

Διδακτικό υλικό, τεχνικά μέσα, διδαχτικοί χώροι:

- 4 φύλλα εργασίας και αξιολόγησης
- 4 tablets, ένα για κάθε ομάδα
- διερεύνηση του χώρου της εκκλησίας
- αίθουσα διδασκαλίας

Προαπαιτούμενη γνώση:

- **Οι μαθητές γνωρίζουν ήδη :**

- ότι για τους Βυζαντινούς οι εικόνες, τα ψηφιδωτά και οι τοιχογραφίες ήταν σαν ένα τεράστιο ανοιχτό βιβλίο για όποιον έμπαινε μέσα στην εκκλησία, κυρίως για όσους δεν γνώριζαν γράμματα και ότι υπήρχαν κανόνες για την εικονογράφηση του ναού τους οποίους ακολουθούν και σήμερα οι σύγχρονοι αγιογράφοι.

- τους αρχιτεκτονικούς ρυθμούς των ναών(βασιλική, βασιλική με τρούλο και σταυροειδή εγγεγραμμένο με τρούλο).

- τα πιο σημαντικά ιστορικά στοιχεία για τη Μονή Βλατάδων και το καθολικό της Μονής

- τα δύο καλλιτεχνικά ρεύματα αγιογραφίας, τη μακεδονική και κρητική σχολή, τις διαφορές ανάμεσα στις δύο σχολές, εστιάζοντας κυρίως στη χρωματική διαφοροποίηση των δύο σχολών, και στην απεικόνιση των μορφών, διακριτές διαφορές με την πρώτη ματιά.....

Προαπαιτούμενη γνώση:

Οι μαθητές /τριες γνωρίζουν ήδη :

- την ιστορία της ίδρυσης της μονής Βλατάδων από τους αδερφούς Βλατή και τη βιογραφία του Αγίου Γρηγόριου Παλαμά
- για τους Τρεις Παίδες εν τη καμίνω, καθώς και την ιστορία τους με τον βασιλιά των Βαβυλωνίων, Ναβουχοδονόσορα Β'.
- για τη Βάπτιση του Ιησού Χρηστού στον Ιορδάνη ποταμό από τον Άγιο Ιωάννη τον Βαπτιστή
- για το έργο και τις περιοδείες του Αποστόλου Παύλου καθώς και για τους προφήτες Ηλία, Ησαΐα, Ιερεμία και Ιεζεκιήλ.
- να χειρίζονται tablet και να κάνουν χρήση της εφαρμογής «book creator», ιδανική εφαρμογή για δημιουργία παιδικού ψηφιακού βιβλίου και φωτογραφικού άλμπουμ

Πρώτη δραστηριότητα

Ανασκόπηση

Στον αύλειο χώρο του καθολικού της Μονής Βλατάδων καλούνται οι μαθητές με την τεχνική των ερωτήσεων – απαντήσεων να ανακαλέσουν τις προηγούμενες γνώσεις που απέκτησαν γύρω από τους ρυθμούς των ναών (βασιλική, βασιλική με τρούλο και σταυροειδή εγγεγραμμένο με τρούλο) και τα βασικά μέρη της εκκλησίας (ιερό βήμα, κυρίως ναός, πρόναος). Αυτό που εντυπωσιάζει τους μαθητές στον αύλειο χώρο, πέρα από την ξεχωριστή πανοραμική θέα της Θεσσαλονίκης, είναι η παρουσία των παγωνιών, πουλιών του παραδείσου. Η παρουσία των εντυπωσιακών αυτών πουλιών, δίνει την ευκαιρία στον δάσκαλο να τα συνδέσει με την ορθοδοξία, ως χαρακτηριστικό σύμβολο της Μονής και της αθανασίας. Μετά από την παρατήρηση του καθολικού εξωτερικά, και με την καθοδήγηση πάντα του δασκάλου, οι μαθητές, αφού περιηγηθούν στο εσωτερικό του ναού, καταλήγουν στην απόφαση ότι ο ναός είναι μια παραλλαγή του σταυροειδούς εγγεγραμμένου με τρούλο ναού, περιβαλλόμενου από περίστωο που καταλήγει ανατολικά σε δύο παρεκκλήσια.

Προσανατολισμός:

Συνεχίζοντας στο εσωτερικό του ναού, οι μαθητές βρίσκουν και κατονομάζουν τα βασικά μέρη του ναού. Με την τεχνική των ερωτήσεων - απαντήσεων, τίθεται από τον δάσκαλο στους μαθητές ένας εισαγωγικός προβληματισμός σχετικά με τη θέση της Παναγίας, του Χριστού και των αγίων στον χώρο του καθολικού και το ερώτημα αν ακολουθούνται κάποιοι κανόνες στη διάταξη των εικόνων. Στο σημείο αυτό αναδεικνύεται η άποψη της καθόλου τυχαίας και συμβολικής θέσης της Παναγίας, του Χριστού και των Ιερών Προσώπων στη θέση του τέμπλου, του τρούλου και των τοιχογραφιών του ναού. Μέσα από αυτούς του προβληματισμούς προκύπτει το συμπέρασμα ότι ακόμη και σήμερα ακολουθείται πιστά η παραπάνω παράδοση.

Δεύτερη δραστηριότητα

**Χωρισμός σε ομάδες και διερεύνηση του τέμπλου,
του τρούλου, του παρεκκλησίου και των
τοιχογραφιών του καθολικού**

Η τάξη οργανώνεται σε τέσσερις ομάδες των πέντε παιδιών.
Μοιράζονται τα φύλλα εργασίας που έχει ετοιμάσει ο δάσκαλος.
Η κάθε ομάδα αναλαμβάνει να διερευνήσει τον εσωτερικό χώρο του
καθολικού, σύμφωνα με τις οδηγίες του φύλλου εργασίας της.

Η πρώτη ομάδα, επικεντρώνει την προσοχή της στο τέμπλο του καθολικού και ακολουθώντας πιστά τις οδηγίες του φύλλου εργασίας, φροντίζει να καταγράψει πάνω σ' αυτό τα ονόματα των εικονιζόμενων ιερών προσώπων. Μέσα από αυτή τη διερεύνηση, η ομάδα διαπιστώνει ότι στο τέμπλο του καθολικού, στα δεξιά της Ωραίας Πύλης, είναι τοποθετημένη η εικόνα του Χριστού και του Ιωάννη του Προδρόμου, ενώ στα αριστερά της, βρίσκεται η εικόνα της Παναγίας και ακριβώς δίπλα, η εικόνα της Μεταμόρφωσης του Σωτήρος. Στο σημείο αυτό, εύλογα η ομάδα συνδέει την εικόνα της Μεταμόρφωσης με την ονομασία του καθολικού της Μονής, μετά από επισήμανση του δασκάλου.

Ανάλογη εργασία αναλαμβάνει να διεκπεραιώσει και η **δεύτερη ομάδα** στο φύλλο εργασίας της, αφού πρώτα διερευνήσει στο εσωτερικό του καθολικού τα πρόσωπα που είναι αποτυπωμένα πάνω στον τρούλο. Η ομάδα, μόλις εντοπίσει τον Παντοκράτορα, τους αγγέλους και τους προφήτες της Παλαιάς Διαθήκης, Ηλία, Ησαΐα, Ιερεμία και Ιεζεκιήλ, φροντίζει να καταγράψει, επάνω στο σχεδιασμένο τρούλο του φύλλου εργασίας, τα ονόματα όλων των παραπάνω. Στο σημείο αυτό, η ομάδα επιβεβαιώνει την καθόλου τυχαία θέση του Παντοκράτορα στον τρούλο που συμβολίζει τον ουρανό.

Η 3η ομάδα αναλαμβάνει να εντοπίσει και να διερευνήσει το νοτιανατολικό παρεκκλήσι ως προς την παλαιότητα του και να εντάξει τις τοιχογραφίες του στη σχολή αγιογραφίας που ανήκουν. Μέσα από την επιγραφή που υπάρχει μπροστά στο παρεκκλήσι, η ομάδα διαπιστώνει ότι στο σημείο αυτό του παρεκκλησίου, σύμφωνα με την παράδοση, διέμεινε ή δίδαξε ο Απόστολος Παύλος τον λόγο του Θεού κατά τη δεύτερη περιοδεία του. Με την καθοδήγηση του δασκάλου, η ομάδα συγκρίνει τα υλικά δόμησης του παρεκκλησίου και του νοτίου τμήματος με αυτά του βορείου και δυτικού τμήματος και συμπεραίνει ότι το βόρειο και δυτικό τμήμα καταστράφηκε και ξαναχτίστηκε. Με διαφορετική σκίαση η ομάδα το υπογραμμίζει πάνω στο σχεδιάγραμμα του φύλλου εργασίας.

Η ομάδα διαπιστώνει ότι το παρεκκλήσι διατηρεί αρκετές από τις τοιχογραφίες του, παρά τη σφυρηλάτησή που δέχτηκε για το μικρό διάστημα της μετατροπής του σε τζαμί. Από τα χρώματα των αγιογραφιών και την απεικόνιση των μορφών άλλα και την χρονολογία ίδρυση της Μονής, η ομάδα καταλήγει στην άποψη ότι οι τοιχογραφίες ανήκουν στη μακεδονική σχολή, μιας και η ανάπτυξη της κρητικής σχολής είναι πολύ μεταγενέστερη της ίδρυσης της μονής και κατ' επέκταση των τοιχογραφιών. Ως κυρίαρχη μορφή στις τοιχογραφίες του παρεκκλησίου, η ομάδα εντοπίζει τον Άγιο Γρηγόριο Παλαμά. Η ομάδα καταγράφει όλες τις παραπάνω διαπιστώσεις στο φύλλο εργασίας της.

Η 4η ομάδα αναλαμβάνει να ανιχνεύσει στοιχεία που μαρτυρούν ότι ο ναός λειτούργησε, κατά την περίοδο της τουρκοκρατίας για κάποιο διάστημα, ως τζαμί, να εντοπίσει αγιογραφίες που διασώθηκαν από την καταστροφή της σφυρηλάτησής τους. Οι μαθητές, γνωρίζοντας ήδη ότι η μουσουλμανική θρησκεία είναι ανεικονική, δηλαδή δεν απεικονίζει πρόσωπα, παρατηρούν τη σφυρηλάτηση κυρίως των προσώπων των αγίων και καταλήγουν στο συμπέρασμα, με την καθοδήγηση του δασκάλου τους, ότι η σφυρηλάτηση των τοιχογραφιών έγινε για να διασφαλιστεί η επικόλληση του κονιάματος (κουρασάνι) στην επιφάνεια του τοίχου την περίοδο της μετατροπής του ναού σε τζαμί.

Στη συνέχεια, η ομάδα αναζητά και εντοπίζει τις δύο μοναδικές αγιογραφίες που έχουν διατηρηθεί σε καλή κατάσταση, «η Βάπτιση» και «οι Τρεις Παίδες εν τη καμίνω», στις δύο μικρές κόγχες των πεσσών στο δυτικό τμήμα του περιστώου, σπαράγματα από τοιχογραφίες με σκηνές του Δωδεκάορτου, μορφές ασκητών, μοναχών και στρατιωτικών αγίων και αποσπασματικά τα θαύματα του Ιησού. Με τη βοήθεια του δασκάλου, η ομάδα εντοπίζει και δύο παραστάσεις του Γρηγορίου Παλαμά, η μία βρίσκεται στον δεξιό τοίχο της εισόδου από τον νάρθηκα στον κυρίως ναό και η δεύτερη στο νότιο παρεκκλήσι. Στο σημείο αυτό ο δάσκαλος θέτει τον προβληματισμό για την συχνή παρουσία του Αγίου Γρηγορία του Παλαμά στις τοιχογραφίες, υπογραμμίζοντας έτσι την σημαντικότητα του Αγίου, όχι μόνο για τη μονή αλλά και για την πόλη της Θεσσαλονίκης. Τέλος, η ομάδα καταγράφει όλα τα παραπάνω ευρήματα στο φύλλο εργασίας της.

Τρίτη δραστηριότητα

Παρουσίαση δρώμενου ανά ομάδα

Σ' αυτή τη δραστηριότητα κάθε ομάδα μπαίνει σε παιχνίδι ρόλων και γίνεται ξεναγός θρησκευτικού τουρισμού. Η ομάδα, που έχει αναλάβει την ξενάγηση, κάνει χρήση και της προϋπάρχουσας γνώσης, καθώς και όλων αυτών που έχει καταγράψει στο φύλλο εργασίας της, κατά τη διάρκεια των διερευνήσεων. Για την προετοιμασία της παρουσίασης του δρώμενου δίνεται λίγος σχετικά χρόνος, ένα 15λεπτο το πολύ, και βασίζεται κυρίως στον αυτοσχεδιασμό και στην ετοιμότητα της ομάδας να κάνει χρήση όλων αυτών που αποκόμισε από την πρόσφατη εμπειρία της, συνδυάζοντας ταυτόχρονα και την προϋπάρχουσα γνώση της. Σε ρόλο τουριστών απέναντι στην κάθε ομάδα που ξεναγεί, είναι οι υπόλοιπες ομάδες που φροντίζουν στο τέλος της κάθε ξενάγησης να θέτουν ερωτήματα από τυχόν απορίες που προέκυψαν κατά τη διάρκεια της παρουσίασης. Μετά το τέλος της παρουσίασης όλων των δρώμενων, οι ομάδες φωτογραφίζουν με το tablet που έχουν στην κατοχή τους, όχι μόνο το χώρο που έχουν αναλάβει να διερευνήσουν αλλά και ό,τι άλλο τους εντυπωσιάζει.

A5. Αναστοχασμός

Πρώτο Βήμα: Σύνταξη κειμένου στην αίθουσα διδασκαλίας

Η κάθε ομάδα, επιστρέφοντας στην αίθουσα διδασκαλίας, καλούνται πλέον ως δημοσιογράφοι- περιηγητές να γράψουν στο tablet κείμενα σχετικά με όσα κατέγραψαν στο φύλλο εργασίας της στο καθολικό της μονής. Τα κείμενα και των τεσσάρων ομάδων θα αποτελέσουν μέρος ενός ηλεκτρονικού βιβλίου-τουριστικού οδηγού στο πλαίσιο του πολιτιστικού προγράμματος «Ανακαλύπτω τα Μνημεία της Πόλης μου» που υλοποιείται κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς με επισκέψεις στους παρακάτω ναούς: Όσιος Δαυίδ, Άγιος Νικόλαος, Ορφανός, Ροτόντα, Άγιος Δημήτριος, Αγία Σοφία. Για τη δημιουργία του παραπάνω ηλεκτρονικού οδηγού χρησιμοποιείται η εφαρμογή «Book Creator», ιδανική εφαρμογή για παιδικό ψηφιακό βιβλίο και φωτογραφικό άλμπουμ.

Δεύτερο Βήμα: Ομαδικό γλυπτό

Οι μαθητές από κάθε ομάδα, χρησιμοποιώντας τα σώματά τους, δημιουργούν ένα γλυπτό, ως εικονική αναπαράσταση, μη ρεαλιστική, από τις αγιογραφίες που εντόπισαν στο χώρο του καθολικού, δίνοντας έτσι τη δυνατότητα να εστιάσουν οι μαθητές στο σημαντικό. Οι υπόλοιποι μαθητές ασκούνται στην ανάγνωση του γλυπτού που αποκρυσταλλώνει μια στιγμή από τη ζωή ενός αγίου, δίνοντας έτσι τη δυνατότητα στους μαθητές να αναστοχαστούν και να αποδώσουν με μια συγκεκριμένη μορφή ό,τι αποκόμισαν από αυτήν μέσα από μια παιγνιώδη διαδικασία.

A6. Αξιολόγηση

Διαγνωστική ή αρχική αξιολόγηση

Για τον έλεγχο της γνώσης ακολουθήθηκε η διαγνωστική αξιολόγηση με την ανασκόπηση και τον προσανατολισμό καθώς αποτυπώθηκε το προϋπάρχον γνωστικό επίπεδο και αναδείχθηκαν αίτια που πιθανόν να λειτουργούσαν ανασταλτικά στα μετέπειτα στάδια της μαθησιακής διαδικασίας.

Διαμορφωτική αξιολόγηση

Αξιολογούμε τη δική μας εμπυχωτική δράση με τα παρακάτω ερωτήματα:

- Συνεργάστηκαν ισόποσα όλοι οι μαθητές στις σχεδιαζόμενες δραστηριότητες;
- Απέδωσαν οι δραστηριότητες σύμφωνα με τη στοχοθεσία του μαθήματος;

Συνολική Αξιολόγηση

Έχοντας υπόψη τη στοχοθεσία θεωρούμε πως οι μαθητές μπορούν πλέον να απαντούν σε ερωτήματα, όπως:

- Ποια τα βασικά μέρη της εκκλησίας;
- Ποιους αρχιτεκτονικούς ρυθμούς γνωρίζετε και ποιος είναι ο ρυθμός του καθολικού της μονής;
- Τι συμβολίζει το παγόني και τι ο τρούλος;
- Ποια τα ιερά πρόσωπα που εικονίζονται στον τρούλο και στο τέμπλο;
- Σε ποιο ιερό πρόσωπο είναι αφιερωμένη η εκκλησία και σε ποιο σημείο του τέμπλου εικονίζεται;
- Ποια σχολή κυριαρχεί στην τεχνοτροπία των τοιχογραφιών στο ναού;
- Τι συμβολίζει ο τρούλος και ποιο πρόσωπο εικονίζεται πάντα σ αυτόν;
- Πού οφείλεται η σφυρηλάτηση των τοιχογραφιών;
- Ποιος Απόστολος μίλησε στο παρεκκλήσι της μονής;

B. Μορφοποίηση εργασιών

B1. Συμπεράσματα

Με την υλοποίηση του παραπάνω σχεδίου διδασκαλίας στον χώρο του καθολικό της μονής, έξω από την τυπική αίθουσα διδασκαλίας και τη μονοτονία της σχολικής καθημερινότητας, διαπιστώνεται ότι η καθοδηγούμενη διερευνητική μέθοδος, το παιχνίδι ρόλων, οι αυτοσχεδιασμοί και η φωτογράφιση αποδεικνύονται αποτελεσματικές, γιατί οι μαθητές ανέπτυξαν ερευνητική διάθεση απέναντι στην γνώση, υιοθετώντας με μεγάλο ενθουσιασμό τον ενεργό ρόλο του ερευνητή με διάθεση για ομαδικότητα και συνεργασία, σ' έναν χώρο ιδιαίτερα ελκυστικό, όπως είναι το καθολικό της μονής καθώς και ο αύλειος χώρος της με την ξεχωριστή πανοραμική θέα της Θεσσαλονίκης καθώς και με την παρουσία των παγονιών. Θετική επίδραση στη γνωστική και νοητική κατάσταση του μαθητή είχε η ικανότητα να ανταποκριθούν μέσα σε συνθήκες διερεύνησης και αβεβαιότητας και μάλιστα με τον δάσκαλο να έχει το ρόλο του βοηθού/διευκολυντή και όχι το ρόλο του παρουσιαστή πληροφοριών και γνώσεων. Τέλος η χρήση του tablet αρχικά με τη φωτογράφιση του χώρου του καθολικού της μονής και στη συνέχεια στη δημιουργία ενός ψηφιακού βιβλίου στην αίθουσα διδασκαλίας, επιβεβαίωσε τη θετική συμβολή στη απόκτηση εμπειριών από πολλές πηγές και χώρους όπου επιτρέπει στα παιδιά να αναδείξουν τα δικά τους ενδιαφέροντα και ανάγκες και τα δικά τους μαθησιακά σχέδια.

B2. Βιβλιογραφικές αναφορές

- Νέο Πρόγραμμα Σπουδών στα Θρησκευτικά Δημοτικού-Γυμνασίου (2016), Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων- Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, <http://www.iep.edu.gr/index.php/el/thriskeftika-programmata-spoudon>
- Νέο ΠΣ, Οδηγός Εκπαιδευτικού στα Θρησκευτικά Δημοτικού-Γυμνασίου (2016), Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων- Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, <http://www.iep.edu.gr/index.php/el/thriskeftika-odigoι-ekpaideftikoy>
- «Ιερά Βασιλική, Πατριαρχική και Σταυροπηγιακή Μονή Βλατάδων», έκδοση της Ιεράς Μονής Βλατάδων, Θεσσαλονίκη 1999
- Γεωργίου Α. Στογιόγλου «Η εν Θεσσαλονίκη Πατριαρχική Μονή των Βλατάδων», έκδοση του Πατριαρχικού Ιδρύματος Πατερικών Μελετών, Θεσσαλονίκη
- http://dimossas.blogspot.gr/2013/02/blog-post_23.html
- <https://www.youtube.com/watch?v=58mRs2nWT0A&t=1200s>
- <http://www.it.uom.gr/project/monuments/blatadon.htm>
- <http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSDIM-E101/160/1118,4111/>

